

Kalaallit Nunatsinni silaannaap allanngoriartornera pillugu periusissiamik pisariaqartitsineq pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamut siunnersuut. Silaannaap pissusaata allanngoriartornera pillugu periusissioinnikkut periusissiaasimasut sammisat ilaasa maannakkumut naapertuuttut katersorneqarsinnaanerit pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiaq.
(Inuit Ataqatigiit, Inatsisartuni ilaasortaaitat)

Akissuteqaat

(Suliffeqarnermut, Iisimatusarnermut Avatangiisinullu Naalackersuisoq)

Siullermeerneqarnera

Naalackersuisuniit apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiatut siunnersuummut saqummiunneqartumut qujavugut.

Silaannaap allanngoriartornerani allannguutit inuit unammilligassariligassaasa annerit ilagaat. Silaannaap allanngoriartornerani allannguutit nassatarineqartussat piareersimaffigissavagut. Aamma silannaap allanngoriartorneranik killilersuinissamut akisussaaffigisagut isumagissavagut.

Ullumikkut silaannaap allanngoriartornera pillugu periusissiamik atorfissaqartitsinerluta oqalligissavarput. Silaannaap allanngoriartornerani anguniagassat suliniutissallu, suliassaqarfinni assigiinngitsuni ingerlatavut allakkiamut ataatsimoortillugit katersussavagut? Taamaalilluni takussutissioinnissaq tunngavissaqarluarsinnaavoq. Tamatumali peqatigisaanik aalajangersimasunik iliuseqarnissaq pingaarnerpaasariaqarpoq.

Tunngaviusumik silaannaap allanngoriartornera pillugu periusissiaq qanoq ililluta silaannaap allanngoriartornerani allannguutitut naleqqussaasinnaanitsinnut, imaluunniit qanoq iliorluta gassinik silaannarmik kissakkiartortitsisartunik aniatitsinitsinnik killilersuisinnaanitsinnut tunngasuusaaq. Imaluunniit taakku marluusinnaapput. Silaannaap allanngoriartorneranut naleqqussaaneq aamma silaannaap allanngoriartorneranik annikillititsiniarneq qulequtaapput marluk assigiinngitsut, suliniutinik assigiinngitsunik pisariaqartitsiviusut. Taamaattumik taakku maannamut immikkoortillugit suliarisimavagut – silaannaap allanngoriartorneranut naleqqussaaneq pillugu nassuiaammi, immikkoortunut pilersaarutini, susassaqarfiit ataasiakkaat iluini suliniutaasut kiisalu aamma nunani tamalaani suleqatigiinnerit aqutugalugit.

Naalackersuisut immikkoortuni pingaarutilinni arlalinni silaannaap allanngoriartorneranut naleqqussaaneq nassuiaatinik suliaqarsimapput. Taamaalilluta suliassaqarfinni ataasiakkaani allannguutissatut naatsorsuutigisinnaasagut piareersimaffiginiarlugit suut atorfissaqartinnerlugit aalajangersimasumik iliuseqarnissallu siunnerfeqarluta allaaserinnissamut periarfissaqarput. Silaannaap allannguutai unammilligassanik nutaanik aamma periarfissanik nutaanik pilersitsiviupput. Immikkoortut allannguutini taakkunani qanoq iliorlutik siulliusinnaaneri nassuiaatini allaaserineqarpoq. Aalisarnermut tunngatillugu ilaatigut aalisakkanik allanik aalisalersinnaalernissaq, kiisalu aalisakkat ilaasa tammakarnissaat piareersimaffigineqassaaq. Nunalerinermi piffissap naatitsiviusup sivilunerulernissaa kiannerulernissaalu naatitassanik nutaanik naatitsinissamut

periarfissiissaaq, kiisalu silaannaap kiannerulernerani uumasut ajoqutaasartut naasullu nappaataat ajornartorsiortitsilersinnaapput. Pissutsit pingaarutillit taakku piareersimaffigissavagut.

Gassinik silaannarmik kissakkiartortitsisartunik aniatitsinitsinnik killilersuinissamut Naalackersuisut nukissianik imermillu pilersuineranut pilersaarutaat pingaarnertut inissisimavoq. Taanna nukissiuutit ataavartut nukissiuutinillu pitsannngorsaaneq pillugu anguniagassanik suliniutissanillu, siunissaq eqqarsaatigalugu nukissiuutinik mingutsitsinngitsunik immitsinnut pilersornermik kinguneqartussanik imaqarpoq. Ullumikkut ataavartumik nukissiuuteqarnermi 72% Nukissiorfinniit innaallagissiornerminngaanerlunilu- kiassarnerminngaanerpoq. Siunertaasq tassaavoq ataavartumik nukissiuuteqarnerup 2030-mi piffinni pisinnaaffinni tamani atuutsinneqarsimalernissaa, tamannalu pillugu illoqarfiit nunaqarfiillu ataasiakkaat tamarmik immikkut qanoq iliorluni nukissiuutinik ataavartunik imminnut pilersorsinnaanerat Nukissiorfinnit misissuiffigineqarpoq. Aamma atuutsitsiartuaarneq ingerlavoq. Ukioq manna Nukissiorfiit nunaqarfinni arfiniliusuni seqernup qinngorneri atorlugit innaallagissiuutinik ikkussuissapput. Ilisimariikkassit aamma erngup nukinganik innaallagissiorfinni annerusuni marlunni suliaqartoqassasoq, aammalu amerlinissaannut periarfissanik misissuisoqassasoq aalajangiuppaput. Alloriarnerit taakku silaannaap allanngoriartornera pillugu iliuseqarnitsinni annertuujupput.

Taamattaq eqqakkat avatangiisinut nukissiornermi minguitsitsineruniarnikkut atorluagassatta ilagaat. Maanna eqqaavilerineri aqqissuussineq nutaaq Naalackersuisunit, ESANI A/S-mit kommuniinillu piviusunngorsarneqarlunilu paasissutissiissutigineqaleruttorpoq aallartinneqarpat nuna tamakkerlugu eqqagassat ikuallanneqarsinnaasut periesequeq nutaaq, ullutsinni nutaaliaaneruseq atorlugu Sisimiuni Nuummilu ikuallaavinni nutaani isumagineqartalissapput. Nuna tamakkerlugu eqqagassat isumagineqartarnerannut pitsannguutaassaaq, kiisalu aamma eqqagassanik ikuallaanermi kiassarnermut ungasissumiillu kiassiuuteqarnermut nukissiuuteqarnikkut atuisinnaanissamut periarfissanut iluaqutsiissalluni. Taakkunanani nuna tamakkerlugu ikuallaavissuarni atorneqartussani pujoq pitsaanerujussuarmik salissinnaajumaarparput, taamaasillutalu aamma silaannarmik mingutsitsineq annikillisinnaassallutigu.

Assartuinermik susassaqarfinni gassinik silaannarmik kissatsitsisartunik aniatitsinerup annikillisarnissaanut periarfissat annertupput. Nunarsuaq tamakkerlugu nutaanik angallannermi orsussanik atuinissamut sakkussanik ineriartortitsisoqaleruttorpoq, matumani biilinut, umiarsuarnut, timmisartunut allanullu naatsersuussaasunik. Nuannaarutiginarpoq tamaani nunatsinni biilnik innaallagissamoortunik hybridinillu atuinerup annertusiartuaarneqarnera takussutissaalluarmat. Umiarsuit angallannerinut atatillugu Issittumi Naalackersuisut orsussamut uuliamik arrortikkuminaatsumik atuinerup assartuinerullu inerteqqutaalernissaa aalajangiiffigisimavaat. Tamanna ilutigalugu umiarsuarnit mingutsitsineq annikillisinneqassaaq, taamaasillunilu aamma umiarsuit ajutoornissaannik uuliamik tamaangaannartitsinermik kinguneqarsinnaasunik avatangiisinut annertuumik innarliisinnaasunik kingunerluuteqarsinnaasunik pisoqarsinnaanissaa ingalassimatinneqarsinnaassalluni.

Kalaallit Nunaanni gassinik silaannarmik kissakkiartortitsisartunik aniatitsineq killeqarpoq. Nunani suliffissuaqarfiusuni annerusuni silaannaap kissakkiartorneranik unikaallatsitsiniarluni iliuseqarnissaq aalajangiisuusussaavoq. Taamaattumik nunarsuarmi gassinik silaannarmik kissakkiartortitsisartunik aniatitsinermik killilersuiniarluni ilungersuuteqarnerit Naalackersuisunit tapersorneqarput, aammalu FN-imi Silaannaap Pissusia pillugu Isumaqtigiissutip (UNFCCC) ataani suliat peqataaffigineqarlutik. Parisimi isumaqtigiissummi nunap immikkoortuatut tunuarsimaarfigineqarpugut, tamatumunngali Kalaallit Nunaanni inuiaqtigiit aningaasaqarnikkut ineriartornerisa ingerlaqqinnissaanut periarfissat qulakkeerneqarnissaat pequtigiinnarparput. Taamaattumik Parisimi

isumaqatigiissut aqputigalugu annikillisisinissamut pisussaaffinnut aalajangersimasunut ilaalernissarput kissaatiginngilarput. Tamatuma saniatigut Savalimmiut Danmarkilu peqatigalugit ukiut allortartorlugit ataatsimoortumik nalunaarusiortarnermut tapersiisarpugut. Naalakkersuisuniit Silaannaap Pissusia pillugu Isumaqatigiissummi siunertaasut tamakkiisumik tapersensorluarneqarput. Tamatuma saniatigut Kalaallit Nunaat Issittumi Siunnersuisooqatigiinni silannaap allangoriartornera pillugu suleqatigiinnermi suleqataavoq.

Taamaalluni silaannaap allangoriartornera pillugu periusissiamik ataatsimoortumik suliaqarnissarput Naalakkersuisut kissaatigaat. Tamanna silaannaap allangoriartorneranut suliniutinik ersarissititsissaaq aammalu suliaasaqarfiup aallunneqarnerata attatiinnarneqarneranik kinguneqassalluni. Kisiannili maannarpiaq COVID-19-ip malitsigisaanik aningaasaqarnikkut artorsartitsineq pequtigalugu silaannaap allangoriartornera pillugu periusissiorinissamut atortussanik nassaarnissaq ajornakusoorpoq.

Naalakkersuisulli takusinnaasaat malillugit periusissiap ilusilerneqarnissaa pingaarnepaanngilaq, kisiannili iliuusissanik qulakkeerissaagut. Siulliulluta suliniuteqassaagut, aammalu innuttaasut inuussutissarsiortullu silaannaap allangoriartornerata sunniutissaanut tunngatillugu siulliuniarnissaanut ikiussavagut.

Silap pissusia suliat akimorlugit eqqarsaateqarfiusussaavoq, suliaasaqarfinni tamani aalajangiinernut ilaatinneqartariaqartunik. Taamaattumik Naalakkersuisut immikkoortunut pilersaarusiornermikkut, immikkoortut pineqartut iluanni silap pissusianut sunniutaasartut aamma silap pissusianit suunnerneqartarnerit ineriartorneri eqqarsaatigilereertussaavaat.

Naalakkersuisut nuna tamakkerlugu isummanik siaruarterivimmik saqqummiisimapput anguniakkavut.gl. Isummanik siaruarterivik Naalagaaffiit Peqatigiit piujuartitsinissamut ineriartortitsinermi nunarsuaq tamakkerlugu anguniagaannut atatillugu Kalaallit Nunaanni piviusunnorsaanissamut suliniutaasut annertussusaannik ataatsimut ersarissaasuusaaq. Matumani silaannaap pissusaanut tunngatillugu anguniagaq normu 13 pineqarpoq, taamattaarlu aamma piujuaannartitsinissamut anguniakkat suliniutillu allat aallutarineqarlutik. Naalakkersuisunit kissaatigineqartoq tassaavoq quppernerup ataatsimut ersarissaasinnaajumaarnissaa, paasissutissiisinnaanissaa kiisalu aamma piujuartitsinissap sutigut tamatigut attuumassutilinnik suliniuteqarnermi peqataasittuaannarneqarnissaanut ilapertuutaasinnaajumaarnissaa.

Aamma silaannaap pissusaanik suliaasaqarfimmi ilisimalikkat nutaat eqqumaffigissavagut. Silaannaap allangoriartornerisa Kalaallit Nunaannut sunniutaat soqutigineqartorujussuusut misigisarparput – pingaartumik nunarsuaq tamakkerlugu tusagassiorfinnit ilisimatusartunillu. Taakkunannga amerlasuut pissutsinik malinnaaniarlutik Sermersuaq kisiat isiginiarsarinngilaat, kisiannili aamma Kalaallit Nunaanni pinngortitami aamma innuttaasut akornanni silaannaap allangoriartornera qanoq malugineqartarnerisq soqutigisaraat. Naalakkersuisunit sinaakktissat, ilisimatusarnerit najukkanik aallaaveqarnissaannik annertunerulersitsisussat, aammalu sulinita inernerinik atuinissamut periarfissatsinnik pitsaanerulersitsisussat suliaaraat.

Silaannaap allangoriartornera pillugu periusissiarput allakkiamut ataatsimut amerlanerusunulluunniit allakkaluarutsigu, inuiaqatigiinni ineriartortitsinissatsinnik aalajangiussaqaartarnitsinni tamatigut silaannarmut tunngatillugu kingunerisassanik periarfissanillu eqqarsaateqartarnissarput anguniartariaqarparput. Ataatsimut akisussaaffiuvoq, tassungalu aamma atatillugu Naalakkersuisunit suliffeqarfiit innuttaasullu arlallit mingunnerunissamut ikaarsaariartornermi peqataalluarnerat nuannaarutigineqaqaluni.

Quleqtaq ataatsimut soqutigisaqarfiusoq taanna pillugu annertuumik suleqatigiittoqarnissaa Naalakkersuisunit qilanaarineqarpoq.

Taamatut oqaaseqarluta Naalackersuisuniit pilersitsiviulluartumik pitsaasumillu oqallittoqarnissaanut qilanaarpugut.